GAZETA KRAKOWSKA

Nro 82.

Z KRAKOWA DNIA 13. PAZDZIERNIKA 1811 Roku W NIEDZIELĘ.

Wypis z Protokołu Sekretaryatu Stanu W Pałacu Naszym w Warszawie dnia 23go miesiąca Września 1811.

FREDERYK AUGUST

Z Bożey Łaski Król Saski, Xiąże Warszawski, &c. &c.

Zważaiąc przedstawienie Naszego Ministra Sprawiedliwości, iż Trybunały Cywilne w niektórych Departamentach nawałowi spraw wystarczyć nie mogą; a maiąc tak z iedney strony wzgląd na swobody wiernych Naszych poddanych w tychże Departamentach, iako też i z drugiey strony na oszczędność w wydatkach publicznych; na przełożenie Naszego Ministra Sprawiedliwości postanowiliśmy i stanowiemy:

Art. 1. W Trybunałach Cywilnych, w którychby nawał nadzwyczayny spraw był dostrzeżony, ustanowionym będzie w każdym z nich nadzwyczayny trzeci wydział, poty, pokiby zaległości odsądzonemi niezostały.

Art. 2. Prezes w każdym z rzeczonych Trybunałow uczyni równy pomiar spraw do reiestru wpisanych, pomiędzy trzy Wydziały takowe, z potrąceniem Wydziałowi II właściwych spraw iego. Dalszy zaś podział spraw tychże z wyiątkiem spraw właściwych wydziału IIgo losem uskuteczni.

Art. 3. Do uzupełnienia takowych wydziałow, delegować będzie Nasz Minister Sprawiedliwości Sędziow, z innych Trybunałow mniey zatrudnień maiących.

Art. 4. Mieysce Sędziow delegowanych zastąpią w swych Trybunałach, Assessorowie.

Art. 5. Pioro w trzecich wydziałach utrzymywanym będzie przez iednego z Assessorow, którego Prezes wyznaczy, a Urząd publiczny przez Prokuratora lub Podprokuratora, w tychże wydziałach sprawowanym będzie.

Art. 6. Na podroż dla każdego z delegowanych Sędziow Dyurne i podrożne, iak iest Dekretem Naszym d. 4 Października 1809 roku w Dzienniku Praw Nrze 14 ustanowione, a przez czas pobytu w mieyscu przeznaczonem, dodatek w proporcyi nieprzenoszącey rocznie tysiąc złotych dla każdego z Sędziow delegowanych, stanowiemy.

Art. 7. Fundusz na opłacenie należytości artykułem 6tym ninieyszego Dekretu ustanowionych wyznaczamy z Skarbu publicznego w summie złotych dziewięć tysięcy, do których wypłacenia Naszego Ministra Skarbu, na wezwanie Ministra Sprawiedliwości upoważniamy.

Wykonanie ninieyszey Woli Naszey,

i umieszczenie Dekretu w Dzienniku Praw, Naszemu Ministrowi Sprawiedliwości zalecamy.

(Pod.) *Frederyk August.*

(L.S.) Przez Króla.

Zgodno z orygina.

Felix Łubieński, Minister Sprawiedli: *Minister Sekretarz Stanu Stanisław Breza.*

(L.S.) Zgodno z oryginałem:

Antoni Joncman Sekretarz Jeneralny. *Minister Sekret. Stanu Stanisław Breza.*

Do W. Surowieckiego, jako Autora Dzieła pod Tytułem: " *O Rzekach i Spławach Xięstwa Warszawskiego.*

J.. Seb Dembowski „

Odbiera iuż wprawdzie godną chwalebnych Czynów, każdy Dobroczyńca ludzkości, w swym przekonaniu nagrodę; ta iednak, lubo wyższa nad wszelkie pochwały, tamować nie może wynurzenia Uczuciow, które zasługi i prace dla kraiu podięte, w każdym cenić one umieiącym wzbudzać zwykły, ile gdy te godnemi Publicznego ocenienia i naśladowania znayduie.

Pamiętne zawsze będą w Dzieiach Narodowych Dzieła, Szanownych Rodakow, dążące do nadania kraiowi Polskiemu Spławności Rzek i Kanałow, za pomocą których obfitość Bogactw wewnętrznych wzrastać, dogodność napływu zagranicznego przemysłu Płodów ułatwioną, i sama nareszcie obrona wewnętrzna kraiu, od napaści obcey zapewnioną bydźby mogły.

Chęc przykładania się do spławności kraiowey, zbliżyła nayświatleyszych Królow Polskich zamiary. — Kazimierz Wielki naypierwszy spławnicze pożytki uznał, i mimo rozlicznych znakomitych Dzieł swoich, które tegoż we wszelkich częściach Rządowych Administracyy na stopień prawdziwey wielkości wzniosły, rzucić też baczność swoią na spławność kraiową nieomieszkał. — Zygmuntowie, a mianowicie August, wszelkich łożyć usilności nie zaniedbywał do doprowadzenia stanu kwitnącego Polski do naywyższego stopnia, którego pomiar i spławność dopełniać miały. Wsławił się w tym rodzaiu pracy uczony Warszewicki, lecz nieszczęściem praca iego rownie iak wielu innych dotąd ieszcze w ukryciu zostaie.

Pamietne zawsze Polakom będą Stanisława Augusta czyny w kanałach odnawiaiących wdzięczną Narodu pamięć Epoki panowania Jego; Król ten był miłośnikiem Nauk i umieietności, niemniey Uczonych i Literatow, iako też i wszelkich Instytutow oświeceniu Publicznemu przeznaczonych; tak iż uczeni Rodacy, za panowania Jego wsławieni (lubo teraz ieszcze w zaciszu prywatnym zostawać zniewoleni) nayznakomitszą część wiekn Mędrca Króla Stanisława Augusta, w Dzieiach Narodowych zastąpią; przerwa zaś ani samo nawet przytłumienie światła Nauk, w niczem świetności ich zasług, i pożytku Oyczyznie, przyćmić nie zdoła, gdyż Sąd opinii publiczney iest zawsze za Niemi.. (1)

Od roku ieszcze 1767 pamiętne nam

---

(1) Król *Stanisław August* oczyścił z progow kamiennych Nurt Rzeki *Niemen*, przez wysadzenie skał pod wodami Jey ukrytych, i spławnieyszą uczynił. A z Głazów tych wystawiony został na Brzegu Pomnik w Roku 1767 z napisem *Epigrammatu* następuiącego:

Illa ego tot Saeclis latitans sub flumine rupes,
Explosa artificis cerno labore diem.
Quaeque modo ingenti lacerabam strage carinas,
Illudar, sicco nil nocitura solo.
Perge triumphali tranquillus navita remo:
Divitias genti ferque referque tuae.
Sisque memor semper, durum nihil esse, quod unquam
Non verus Patriae vincere possit amor.

Toż samo po Polsku

Tyle wiekow grzbiet szkodny w ciemney grążac toni,
Widzę dzień kunsztem dzielney z Wód wyparty dłoni.
I com niedawno kruszył w bystrym Statki biegu,
Stoię bezpiecznym, marne igrzysko na brzegu.
Porą zwycieżkiemi wiosły, Flisie nurt spokoypy,
Pławiąc z Twoiey i do Twěy Oyczyzny zysk hoyny.
A pomniey że miłości kraiu nie obłudněy
Niemasz do wykonania żadney siły trudněy.

Naruszewicza Dzieł Poetycznych Tom 3ci

Kanał niemniey *Muchawiecki* służący do połączenia Obydwoch Mórz kraiowych, to iest *Bołtyckiego* z *Czarnem*, rownie iest Dziełem Tegoż Króla; — o którym obszerniey w *Obrazie Hydrograficznym Polski* w Części Czwartey mowic będę.

zoſtały ślady spławniczych usiłowań zeszłego Króla Polskiego czynionych. —Między znakomitszemi w tym rodzaiu pismami, naypierwsze, które rąk moich doszło, wydane było w r. 1767 w Warszawie pod tytułem: " *Myśli o sposobach dania lepszego i wygodnieyszego spławu Rzekom Polskim i Litewskim, podane Przeświet: Kommissyom Skarbowym Koronney, i Wielkiego Xięſtwa Litewskiego.*— Inne znowu wydane także w Warszawie r. 1782 pod tytułem: " *Wykład sposobów do Rzeko spławności i Handlow wprowadzenia.* — Obydwa bezimiennie wydane, obydwa wiele dobrych rzeczy, i pożytecznych wiadomości w sobie zawieraią, ale o rzeczywiſtym ſtanie spławności kraiowey żadnego światła nie daią. — Ziawił nam się naſtępnie *Dziennik Handlowy*; przerwa iego, nie małą nam szkodę przyniosła, gdyż ten naysposobnieyszym środkiem bydź się zdawał do doprowadzenia nas zczasem do obfitych w tey mierze potrzebnych wiadomości.—Wyszedł poźniey nieco za ſtaraniem Jezierskiego Kasztelana Łukowskiego *drukowany Rapport Komara* Staroſty Szołom: zdaiący sprawę o ſtanie kilku Rzek Poleskich, i kanałow z niemi połączonych; życzyćby sobie należało więcey podobnych opisow; szkoda tylko, iż wydawca czyli Drukarnia, nazwiska niektóre pokaliczyła, iſtotne cząſtki onego powyrzucała, dla zaſtąpienia onych kawałkami mniey godnemi tak szanowney Autora owego Rapportu pracy. (2)

Przemilczeć w tém mieyscu nie wypada szanownego wieku naszego Pisarza, Uczonego *Tadeusza Czackiego*, który rozlicznemi ważnemi Dziełami swemi, współczesny wiek, i Oyczyznę wsławia, niemniey *Jana Sniadeckiego*, Członka Szkół Głównych Krakowskiey i Wileńskiey, a dziś Rektora Szkoły Wileńskiey i Członka Towarzyſtwa Królewskiego Przyiacioł Nauk Warszawskich. Ci bowiem w czasie pamiętnego Seymu Konſtytucyynego Warszawskiego, usługi swe w tey mierze Oyczyznie ofiarowali, które iedynie zawiſłne okoliczności zmiany losu kraiowego w krotce naſtąpioney, bezskutecznemi dotąd uczyniły. Znana iednak gorliwość tych dwóch znakomitych w Oyczyznie Mężow spodziewać nam się każe, Ich w tym względzie pomocy i światła. Jakoż pierwszy z nich nad Mappą Hydrograficzną Polski pracować przedsięwziął.

Godzien tu rownie wspomnienia Mąż znakomity w Oyczyznie z Naukowych zasług, *Felix Radwański*, dawny Członek Szkoły Główney Koronney Krakowskiey, Filozofii Doktor, Jeometra przysięgły, Emeryt, Dyrektor wydziału Filozoficznego, który trzy Rozprawy publicznie na posiedzeniach Akademickich w Krakowie w tym przedmiocie przez siebie wypracowane, czytał, z których pierwsza r. 1788 przy otwarciu Nauk: " *O sposobie iakim sobie Rzeki koryta robią.*,, — W naſtępuiącym zaś roku 1789 w Rocznicę założenia Akademii. Wyłożywszy sposoby, iakich użyć należy, żeby Rzeki nie tylko nie czyniły przyległym okolicom szkody, ale ieszcze żeby ie usposobić na spławne można: czytał." *O Tamach rozmaitego gatunku*,, żeby podług okoliczności i obfitości rożnych materyałow, obrać takie iakie każdey okolicy naszego kraiu przyſtoią. Poźniey znowu r. 1810 na uroczyſtość otwarcia Szkół miał rozprawę: " *O sposobach czyli środkach upowszechnienia spławności Rzek i kanałow, przez ich połączenie, w kraiu między Odrą, Dzwiną, Dnieprem, Dnieſtrem, i Karpatami leżącym.*,,

Polska tak płodna w gieniusze Matematycznych i Fizycznych Nauk, i słynąca oraz swym sławnym Planem przez godną nieśmiertelny Pamięci Kommissyą Edukacyi Narodowey zaprowadzonym; dawniey wśród woien, Edukacyynemi i Politycznemi interessami całkiem zatrudniona,

(2) *Komar* Staroſta, zwyczaiem Cnotliwych Przodkow naszych idąc, przez skromność, Rapportu owego ś. p. Stanisławowi Augustowi Królowi Polskiemu podanego, sam drukować niechciał; mamy tylko cząstkowie wyiątek onego, za staraniem *Jezierskiego* Kasztelana Łukowskiego wydrukowany; a iż Wydanie to bardzo iest niedokładne, i zuymą nawet precyzyi Oryginalnego owego Rapportu *Komara*; dłuższe onego utaienie (acz na chwalebney we wszelkich innych względach Skromności zasadzone) w dzisieyszych Oyczyzny okolicznościach, za przestępną uważana bydź by mogła. Winuiąc tu nadużycie skromności Autora, Zasługę iednak i Osobę Jego uwielbiam, i właśnie z tego powodu ośmielam się wezwać Samego Autora, do udzielenia go Publiczności.

poźniey znowu z przyczyny całkowitego upadku, i wytępienia Narodowości, a nakoniec przez zazdrość wciskaiących się przychodniow do kraiu naszego, z powierzchowną nieco Nauk tych znaiomością będących, przyyśdź ieszcze dotąd nie mogła do zaięcia Rodakow temi przedmiotami.

Kwitnęły wprawdzie Nauki w oświeconym ś. p. Stanisława Augusta Króla Polskiego wieku, za dzielną i skuteczną pomocą Mędrcow Kommissyą Edukacyyną Narodową składaiących; lecz dla powyższych przyczyn, z ukształconych w Szkołach tychże Rodakow, Narod nasz żadnego nieodniosł pożytku. Ta rzeczywiście też przyczyna była, iż my dotąd przyyśdź nie mogliśmy do rozmiaru, opisu, i Rysow Matematyczno - fizycznych kraiu Polskiego, tylokrotnie na prożno proponowanego, i przedsiębranego.

Lecz teraz, gdy Oyczyzna nasza z gruzow swych powstawać poczyna, a Narod wskrzeszenia na nowo przytłumionego światła Nauk od Naywyższey Izby Edukacyi Publiczney dopiero oczekuie, JW. Łubieński Minister Sprawiedliwości naypierwszy iuż przykładny krok do Narodowego oświecenia uczynił, gdy skuteczną usilnością dobra powszechnego Króla i Oyczyzny zagrzany, zachęcić nie omieszkał światłego i rownie gorliwego Męża W. Surowieckiego do zebrania, i wypracowania Dzieła kraiowi naszemu dotąd ieszcze niedostaiącego, pod tytułem. — " *O Rzekach, i Spławach kraiow Xięstwa Warszawskiego Część I.* „ Publiczność z niecierpliwością dalszego ciągu Dzieła tego oczekuiąca, będzie umiała cenić pracę, która nie tylko pamięć Ministra zachęcać Uczonych umieiącego, ale nawet i samego Dzieła owego Autora nazwisko z wdzięcznością wspominać, i poźney przeszle potomności.

A lubo (iak sam Autor w Przemowie swey skromnie uważa) " Iż w opisie tymże Rzek, nie we wszystkich względach znayduie się ta dokładność, iaka do należytego opisu Rzek kraiowych iest potrzebna. " — Wszelako na takich nam dotąd ieszcze Opisach zbywa, z których dopiero dokładnieysze wypracować, odpowiadaiące zupełnie we wszelkich względach dogodności tak Rządow i Oyczyznie, iako też i samychże spekulantow będzie można: te bowiem za pomocą gorliwych o dobro powszechne kraiu, i Sławę Narodową, Obywateli, do co raz wyższego stopnia doskonałości doyść mogą.

Znane mi są nie mniey poniekąd, szacowne szczątki pracy Niespracowanego Kortuna, od dwoch lat przeszło nam zmarłego Członka Towarzystwa królewskiego Warszawskiego Przyiacioł Nauk, od którego także wzywany byłem, ieszcze za czasow straty Oyczyzny, do współ - uczestnictwa chwalebnego Dzieła Jego, lecz niedostatek istotnie do tego potrzebnych Narzędzi Hydraulicznych, w zupełney niesposobności usłużenia Mu w tey mierze mnie trzymał. — Pisma Jego w tym rodzaiu pozostałe, nader są ważne do naszego przedsięwzięcia; lecz gdzie? i u kogo one się znayduią? jaki te pożytek dzisieyszemu Ich Właścicielowi przynoszą? wiadomo mi nie iest, pozyskanie onych wielce by mi dogodne było ku pożytkowi kraiowemu, ieżeli one innego iuż korzystnieyszego przeznaczenia niemaią. (3)

---

(3) Jakożkolkwiek nie ukończone są Pisma Tego szcigodnego Męża, zawsze te jednak nietylko wielce pomocne bydź mogą do przedsięwziętego Dzieła mego o *Stanie Hydrograficznym Polski*; ale nawet posłużą za Wzòr do dalszego ciągu opisów i prac w tym rodzaiu przedsięwziętych. Znaiomość albowiem głebi rzek, ich szerokości, zakrętów, natury Gruntu przez który płyną, wyniosłości, lub pochyłości ich Brzegów, bystrości lub powolności ich biegu, stopnia wyniesienia nad powierzchnią morza i spadku onychże, niemniey wyższości ich źrodlisk od uyściów, iako też wyższości każdey, względem innych w bliskości będących i t. d. istotnie byłyby nam potrzebne do Owego *Hydrograficznego Polski opisu*; — Artykuły te przez miłośników Nauki Hydrauliczney, po Departamentach i Powiatach kraiowych zebrane mogłyby mnie przez Prześwietną Prefekturę Krakowską doyści i gdyby Ci, gorliwością Dobra Powszechnego Ludzkości uięci, franko one przesyłać mi raczyli. — Z takiemi szczegułami życzyłbym mieć opis *Kanału Bydgowskiego* niemniey Rzek innych.

A nakoniec dla uzupełnienia dokładności owych opisów, raczyć będą Szanowni Współrodacy dołączyć mi o az płodv nad i podziemne, znayduiące się w okolicach nadbrzeża iakiego, nie mniey Magazyny składy lub pomniki iakie, nad którą z tych Rzek będące; zawsze iednak z oznaczeniem odległości tychże od nayblizszych Miast.

Ja zaś wchwili nawet stracenia Oyczyzny zapomnieć nie mogłem, żem iest Polakiem; i tkliwe to dla mnie uczucie zachęciło mnie zwrócić uwagę na ten luby serca mego Przedmiot, poświęciwszy część tych smutnych pod owczas chwil życia mego, Opisowi acz Ogólnemu, Stanu Hydrograficznego tey Ziemi Polskiey, która całkiem serce i uwagę moię zaięła. — Mam iuz gotowe: — 1wsze *Wstęp do Hydrograficznego opisu Polski,* wystawuiący ogólny Stan Hydrograficzny wszystkich kraiow w częściach nam znanych kuli Ziemskiey. — 2re *Opis takowy Nadbrzerza Morza Baltyckiego.* — 3ci *Wyższey Polski*, czyli krainy, którey wszystkie Rzeki nurzą się w Morzu Baltyckiem. — 4te *Niższey Polski*, którey Rzeki uyście swe w Morzu Czarnem maią.

Oczekuię tylko ieszcze na Opis *kanału Potockiego* przez Nayiaśnieyszego Alexandra zrobionego, *Odessy*, i szczegułowych wiadomości o *kanałach Ogińskim, Muchawieckiem,* i *Telechańskim*, które aby Gorliwi Współrodacy, przykładną Miłością Oyczyzny słynący, raczyli mnie w iak nayprędszym czasie nadesłać, przez Bioro Prześwietney Prefektury Krakowskiey, upraszam. — Dan w Krakowie, Dnia 13go Paźdz: 1811go Roku.

Z Paryża d. 24 Września.

D. 21 b. m. wyiechała N. Cesarzowa z Compiegne do Bruxelli, gdzie d. 24 przybyła i znayżywszemi okrzykami radości od mieszkańcow przyiętą została. Króla Jmci Rzymskiego przewieziono d. 21 z Compiegne do St. Cloud.

Marszałek Moncey, Xże Conegliano, poiechał do Hollandyi.

Dziennik handlowy, Goniec Europeyski, dziennik wieczorny, dziennik ekonomiczny i dziennik plebanow połączone od 1go Października z dziennikiem Paryzkiem zostaną.

Dziennik państwa zapowiedział, iż od 1go Października da codziennie przez zagadkę lub szaradę dokładne wyiaśnienie mody i biegu papierow publicznych. (Co okazuie niedostatek nowin.)

Mowią, iż pięciu ministrow towarzyszą N. Cesarzowi w podroży, to iest: wewnętrzny, skarbowy, związkow zagranicznych, morski i minister sekretarz stanu.

Z Madrytu donoszą, iż wyrokiem Królewskim postanowiony iest nadzwyczayny sąd kryminalny dla prowincyy Segowii i Awila.

Z Nicei piszą pod d. 14 Września, iż w przeszłym tygodniu zabił piorun dwoch oycow familii w Saint - Goniez de Magloire. W polu zaskoczyła ich burza, schronili się przed deszczem pod drzewo Morwowe, w które piorun uderzył i obu zabił. — D 29 p. m. żołnierz prowadzący Hiszpańskich jeńcow, wstawiony został na kwaterę do iednego domu. Wyszedł na miasto, zostawiwszy; nabity karabin w izbie gospodarza. Szesnasto letni naystarszy syn wziął karabin i zaczął się nim śmieiąc mustrować. Ciężarna iego matka przypatrywała się uśmiechaiąc mustrze swoiego syna, który nie wiedząc, że karabin był nabity, przyłożył go do siebie i wystrzelił. Na odgłos wystrzału przybiegli sąsiedzi i znaleźli matkę na ziemi nieżywą leżącą, płaczące około niey małe dzieci, a naystarszego syna, który był zaboycą matki, w naywiększey rozpaczy.

Przechod towarow Lewanckich przez Jlliryyskie prowincye iest w zupełnym biegu. O 1. Stycznia do Sierpnia r. b. przybyło iuż do Kostanicy 10,000 cetnarow towarow, gdzię znayduie się 4 kommissarzow dla handlu Lewanckiego.

Jeden z dzinnikow Angielskich do-

nosi pod d. 12 Września, iż wydane zostały dwa pozwolenia Francuzkie do sprowadzenia 30 i 40 beczek kawy z Gwadalupy i Martyniki (Obie te wyspy znayduią się teraz, iak wiadomo, w ręku Anglikow.) Monitor dodał następuiący przypisek do tego doniesienia: — " Nie wydane zostały żadne pozwolenia do sprowadzenia kawy z Anglii. Fałszywe to twierdzenie dziennikarza iest iednym z sposobow, których rząd Angielski używa, dla łudzenia nadzieią właścicieli ogromnych składow w Londynie osadowych towarow; chciałby on wmowić w publiczność, że Cesarz Napoleon skłonnym iest do odmienienia swoiego systematu, gdy przeciwnie co raz obszernieysze przedsiębrane są środki do ścisleyszego zamknięcia lądu dla Anglii. "

Z Boulogne d. 20 Września.

Wczoray przybył N. Cesarz do miasta naszego; dziś o godzinie 8 z rana dał audyencyą władzom rządowem. O 9 wsiadł na konia i poiechał do obozu, który znayduie się po prawey stronie miasta naszego, i obeyrzał całe woysko, którem dowodzi Xże Elchingi (Marszałek Ney), poczem nastąpiły obroty z ogniem. O trzech kwandrasach po południu na drugą wsiadł J. C. K. Mość do powozu i udał się w dalszą podroż przez Kale i Dunkierkę. Za przybyciem do Montreuil nad morzem udał się zaraz Monarcha na swoią flotyllę i kazał iey czynić obroty. Jedna z Angielskich fregat zbliżyc się chciała, dla widzenia co się na przedporciu dzieie, J. C. K. Mość rozkazał natychmiast wypłynąć iedney Francuzkiey fregacie, która z rozpuszczonemi żaglami puściła się przeciw nieprzyiacielskiemu okrętowi, który oddalił się zaraz na przestrzenią morza. W chwili gdy Cesarz przebywał rzekę Canche, podał mu właściciel młyna na drugiey stronie będącego, rękę, pomagaiąc mu dostania się na grobel. Pokazał Cesarzowi swoy młyn, który podobno rozebrany będzie, ponieważ znayduie się w lenii nowych szańcow. J. C. K. Mość obrocił się potem do indzynierow i rzekł: dobry ten człowiek musi bydź za swoy młyn wynadgrodrony.

Z Londynu d. 16 Września.

(Z Monitora i Dziennika państwa.)

Król znayduie się ciągle w iednakowym stanie.

Podług listu z okrętu Cumberland przed Palermo stoiącego pod d. 26 Lipca, Król Sycyliyski wydał rozkaz, ażeby wszyscy podrożni Angielscy oddalili się niezwłocznie z Palermo, ponieważ zadaleko posuwali swą wolność względem tamteyszego rządu i zanadto się do iego interesow mieszali. Tegoż dnia aresztowanemi zostali Xięta Villafranca, Castel-Nuowo, Belmonte, &c. i skazanemi są na wygnanie na przyległe do Sycylii wyspy, ponieważ podług odezwy Królewskiey, powstali przeciw swoiemu Monarsze, protestuiąc się przeciw nałożonemu po iednym od sta nowemu podatkowi i pomocy W. Brytanii wzywali, dla sprzeciwienia się prawey władzy Króla Jmci Ferdynanda. Udało się bowiem Królowey dostać podpisaną od 52 baronow prożbę do rządu Angielskiego, którey celem było utworzenie nowego rządu. Obawiaią sie zatem, aby dwor Palermski nie sprzeciwił się wysiądzeniu nowego naszego Ministra, Lorda Bentinck.

Listy z Gottenburga pod d. 26 Sier-

pnia wystawuią rzeczy w niepomyślnym stanie dla naszego handlu. Ponowiła się tam pogłoska o konfiskacie Duńskich i innych okrętow w Karlshamm. Skonfiskowano tam wiele okrętow i rozciągniono konfiskatę do wszystkich, które przestępuią systemat lądowy. Z obawy floty Saumareza wstrzymano tę konfiskatę: lecz gdy w teraźnieyszey porze roku nie obawiaią się iuż odwetu, przystąpiono do tego kroku.

Przybyły d. 16 Sierpnia z Kadyxu okręt donosi, że Blake w krwawey bitwie z Francuzami zabity został; lecz wiadomość ta nie iest pewna. Codziennie wychodzą w Kadyxie bezimienne paszkwile przeciw ludowi Angielskiemu i iego rządowi. Donoszą także, iż wszystkie Hiszpańskie miasta nad morzem środziemnem znayduią się w niebezpieczeństwie dostania się w moc Francuzow.

Fregata Ryn, która z Korony do Plimutu przybyła, przywiozła wiadomość, iż wszystkie działa i ammunicyą wywieziono z Ferrolu na wiadomość, że Francuzi w znaczney sile zbliżaią się przeciw temu miastu. Gdy fregata Ryn odpływała stały wszystkie przewozowe i inne statki na kotwicach przed Koruną, ponieważ Francuzi znaydowali się tylko o 13 godzin drogi od tego miasta.

Podług pism Amerykańskich pod d. 6 Sierpnia, poseł Angielski, P. Forster, żądał w nakazuiących przełożeniach ostatecznego wyiaśnienia względem zayścia fregaty Amerykańskiey z okrętem Angielskim Mały Bełt, cofnienia niezwłocznie ustawy zabraniaiacy handlu i żądania oraz od Francyi, aby wyroki swoie, ile tyczą się handlu Angielskiego, odwołała. Co do zayścia z okrętym Mały Bełt dał rząd Amerykański wyiaśnienie. Względem cofnienia ustawy handlowey odpowiedział, iż to należy tylko do ciała prawodawczego, które zbierze się w Listopadzie. Co się tycze Francyi i innych narodow, ziednoczone stany nigdy się do ich spraw mieszać nie będą i na tem przestaną, co ich samych się tycze. Ziednoczone stany podawały W. Brytanii i Francyi piękną sposobność nie tylko do przywrocenia przerwanego handlu, ale nawet do utworzenia nowych związkow handlowych; lecz W. Brytaniia nie przyięła podanych sobie warunkow; Francya zaś przychyliła się do nich, i bandera Amerykańska iest z strony Francyi na morzu szanowana. — Tym czasem wszystkie woienne Amerykańskie okręty stawiane są w gotowości do boiu i woyska nad brzegami są pomnażane.

W wszystkich okolicach Irlandyi odbywaią Katolicy swoie zgromadzenia, na których bardzo wiele bywa znakomitych protestantow, którzy przysłuchuią się ich mocnem mowom. Rząd tamteyszy zabrania im zgromadzać się, lecz na to nie zważaią i postanowienia swoie iednomyślnością uchwalaią. Z Dublina donoszą, iż drukarze i wydawcy obu dziennikow tamteyszych pociągnionemi są do sądu za ogłoszenie w swych pismach mowy P. Scully na ostatnim zgromadzeniu Katolikow Irlandzkich mianey.

Z Neapolu d. 10. Września.

Odebraliśmy tu przez uciekłych z Sycylii maytkow wiadomość, że znany Jenerał Acton umarł niedawno w Palermo. Zrobiono mu paradny pogrzeb; lecz właśnie gdy zwłoki iego przy liczuym orsza

ku do grobu niesiono, lunął tak wielki deszcz, iż wszyscy się rozbiegli i trumna przez długi czas na ulicy stała. Były ten minister wielkie miał zebrać skarby, za które przed kilkunastu laty znaczne dobra w Anglii zakupił.

Hrabia Szczesny Mier, nadzwyczayny poseł i pełnomocny minister N. Cesarza Austryackiego przy naszem dworze, przybył tu d. 5. b. m.

Z Prezburga d. 1. Października.

D. 28 p. m. odprawiło się trzynaste, a wczoray czternaste posiedzenie seymu.

Nayiaś. Cesarzowa, Arcy Xzęta Rainer i Antoni, i Xże Saski Antoni z swoią małżonką, Arcy Xżniczką Maryą Teressą, poiechali stąd d. 27 rano do Wiednia.

Xże Jmć Sasko-Cieszyński Albert dał na zakończenie budowy ogólnego szpitala w Budzie 12,000 złr. Od wielu dobroczynnych osób nadeszły także na tę budowę znaczne składki.

Z Madrytu d. 4. Września.

Duński poseł przy naszem dworze, Baron Bourke, wyiechał stąd d. 31 Sierpnia za pozwoleniem swoiego rządu za własnym interessem do swoiego kraiu, zostawiwszy sprawuiącym tu interessa sekretarza poselstwa, P. Bogt.

Były dowodzca Mequinenzy, Carbon, został przez kommissyą woyskową iako zdrayca swey oyczyzny i nie dotrzymuiący danego słowa, na śmierć skazany. Gdy Carbon poddał się na łaskę, udarował go Marszałek rządzca Arragonii życiem i obsypał dobrodzieystwy; lecz za tę ludzkość wypłacił się szpetną niewdzięcznością, bo uchwycił na nowo oręż przeciw N. Królowi Katolickiemu.

Z Sztokolmu d. 10. Września.

Zaledwo Królewicz Następca tronu powstał z choroby, zapadł Król Jmć na taką samę febrę. Z tem wszystkiem J. K. Mość miał tylko trzy paroxyzmy i przychodzi już do zdrowia.

Ciągle przybywaią ieszcze do Drottningholm deputacye od rożnych władz z wyrażeniem swey radości z powodu wyzdrowienia Królewicza Następcy tronu. Deputacyi od kantoru państwa raczył Królewicz Jmć odpowiedzieć iak następuie:

"N. Król kontent iest z gorliwości urzędnikow i dobrego ducha, który wszystkich mieszkańcow królestwa ożywia. Wszędzie stoi w gotowości pospolite ruszenie, rownie iak wybrane 15,000 młodzieży dla uzupełnienia woyska, do złączenia się z nim w czasie potrzeby oyczyzny. Za pomocą tego wyboru doprowadzone woysko zostało do 60,000 ludzi, a siła morska do 15,000 maytkow. Siła ta zdaie się bydź Krolowi dostateczną do zapewnienia całości granic Szwedzkich, lecz ścisła iedność, która między nim i narodem zachodzi iest naypewnieyszą rękoymiią naszey niepodległości: bo ta na wzor rozbiiaiących się o nasze skały bałwanow morskich, zniszczy wszystkie przeciw nam zamachy. — Wam, Mci Panowie, powierzony iest maiątek kraiu. Widziałem i widzę z żalem iak bardzo nadweręzaią go spekulacye lichwiarskie. Ci którzy zamieniaią handel na lichwiarstwo, popełniaią błąd, który im szkodzić może. Rząd wspierać będzie dozwolony handel i przemysł, ale karać będzie lichwiarstwo. Jeżeli iest przeciw polityce nie stosować się do wieku, w ktorym żyiemy, tedy iest nayhardziey w sprawach skarbowych: naypotężnieysze rządy Europy daią nam tego przykłady; korzystaymyż więc z ich nauki!"

DODATEK

DO N[ru] 82.

GAZETY KRAKOWSKIEY

Z KRAKOWA DNIA 13. PAZDZIERNIKA 1811 Roku W NIEDZIELĘ.

Dnia 3. Października po odśpiewaniu *Veni Creator* i Mszy S. w kościele Akademickim S. Anny, Szkoły Departamentowe Krakowskie uroczyście otwarte zostały, gdzie JP. Himonowski, Rektor, miał mowę stosowną do Planu Nauk od Prześ: Jzby Edukacyyney do Szkół Departamentowych zaprowadzonego i publicznie w przytomności Członków Dozoru Szkoł, Nauczycielow, Kollaboratorów, Uczniów i wielu Gości odczytanego. W niey on okazał wymownie, ile Młodzież obywatelska z nabycia przepisanych wiadomości zdolnieyszą do usług i miłości Oyczyzny stanie się, w sparta usilnością i pomocą swoich przewodnikow. — Daley uwagę swą zwrócił do Nauczycielów i naymocniey im wystawił sprawę Edukacyi, iaką Naywyższa Edukacyyna Magistratura ich oddaie sumnieniom i iak całkowitego przyłożenia się wyciąga po nich, aby Ustawa Nauk w zupełności zachowaną była, a lubo, mowił daley, zbywa nam ieszcze na wielu Dziełach Elementarnych, nie zbędzie nam iednak na podobney materyi z innych źrzodeł czerpaney, gdy tym czasem Prześ: Jzba Edukacyina złozona z oświeconych Mężów, wedle przyrzeczeń swoich niedostateczności tey w krótce zaradzić zechce.

Dnia 5. Października, roku bieżącego wypłaciła dług śmiertelności, JW. Anna Kluszewska, bywsza Kasztalanowa Woynicka, Dama Orderu Krzyża Gwiazdowego, przeżywszy wieku swego lat ośmdziesiąt kilka, w dobrach swoich dziedzicznych Malkowice zwanych. Cnoty i czyny chwalebne, zgodne z duchem Religii oraz Moralności, nieprzerwanym pasmem składały ciąg dni tey zacney Pani. Pełna przymiotów Obywatelskich i domowych, zasadzała rozkosz swoią na szczęściu drugich. Dla włościan podległych sobie, nie tylko za życia była dobroczynną i przystępną, ale ieszcze udowodniaiąc ludzkość wrodzoną, darowała onymże caloroczni podatek. Szlachetny ten postępek, iest skazówką ofiar, nie dla próżności i chluby, ale dla prawdziwey zasługi poświęconych. Pełna świątobliwości, nie przepomniała o zasiłku wielu Kościołów i Zgromadzeń zakonnych, równie iak o choynych dla ubostwa iałmuznach. Lecz szczególniey unieśmiertelni pamięć zmarłey, wyznaczona summa, na w sparcie ubogich panien, troiakiego stanu. Myśl tak pięk-

na, cechuie oświeconą Pobożność. Zaden z otaczaiących ią, i domowników, nie był przepomnianym: każdy w miarę wartości i zasług, znalazł wynadgrodzenie.

Zwłoki iey z przyzwoitą okazałością przewiezione z Malkowic pochowane zostały w Kościele Parafialnym Przemykowskim, w obecności nieutulonych stratą Ciotki dobroczynney Siostrzeńców, licznego Duchowieństwa, Sąsiadów, Przyiaciół, i z dalszych okolic na ten smutny obrządek zgromadzonego ludu.

Z Warszawy d. 8. Października.

Przeszłey Soboty było w Zamku Królewskim posiedzenie Rady Stanu w obecności N. Pana, pod czas którego JW. Tadeusz Matuszewicz, mianowany Ministrem Przychodow i Skarbu Xięstwa Warszawskiego, wykonał przed N. Panem stosowną przysięgę.

W Niedzielę po mszy wielkiey w katedralnym Kościele, na którey byli NN. Królestwo Jchmość, miał u N. Pana audyencyą JW. Senator Biskup Krakowski.

Przybyła do tey stolicy z Puław Xiężna Adamowa Czartoryska.

WYROKI KROLEWSKIE.

Wypis z Protokołu Sekretaryatu Stanu w Pałacu Naszym w Warszawie d. 1 miesiąca Października Roku 1811.

FREDERYK AUGUST

z Bożey Łaski Król Saski, Xiąże Warszawski, &c. &c.

Na przedstawienie Ministra Naszego Sprawiedliwości z dnia 30 Września roku bieżącego, mianowaliśmy i mianuiemy Konsyliiarzem w Ministerium Sprawiedliwości Pana Gałeckiego.

Minister Sprawiedliwości dopiero rzeczonego do sprawowania oznaczonych obowiązkow wezwie, i ninieyszą nominacyą ogłosi.

(Pod.) *Frederyk August.*
(L.S. Przez Króla
Minister Sekretarz Stanu
Zgodno z oryg. *Stanisław Breza.*
Felix Łubieński, Zgodno z oryginałem:
Minister Spraw: *Minister Sek. Stanu*
(L.S.) *Stanisław Breza.*
Ant. Joneman, Sek. Jen.

II. Wyrok pod tymże dniem.

Po śmierci Pana Ordęgi, mianowaliśmy i mianuiemy na wakuiący po nim w Trybunale Cywilnym pierwszey Instancyi Departamentu Kaliskiego Urząd Sędziego, Pana Pruskiego, dotychczasowego Podsędka Kaliskiego.

Nasz Minister Sprawiedliwości dopiero rzeczonego na wskazany sobie urząd wezwie, w nim installować będzie, i ninieyszą nominacyą ogłosi.

(Podpisy iak wyżey.)

III. Wyrok pod tymże dniem.

Na przedstawienie Ministra Naszego Sprawiedliwości z dnia 25 Września roku bieżącego, mianowaliśmy i mianuiemy Adwokatami przy Sądzie Appellacyynym Xięstwa Naszego Warszawskiego Panow: Pawła Srzedzińskiego, dotąd Pisarza Trybunału cywilnego pierwszey Instancyi Departamentu Łomżyńskiego, i Kazimierza Czechowskiego.

Nasz Minister Sprawiedliwości dopiero rzeczonych do sprawowania oznaczonych obowiązkow wezwie, i ninieyszą nominacyą ogłosi.

(Podpisy iak wyżey.)

IV. Wyrok pod tąż datą.

Mianuiemy Pisarzem Sądu handlowego w Lublinie, Pana Michała Kwiatkowskiego, Podsędka Sądu Pokoiu Powiatu Opoczyńskiego. Minister Sprawiedliwości wyżey mianowanego do sprawowania oznaczonych obowiązkow wezwie, i ninieyszą nominacyią ogłosi.

(*Podpisy iak wyżey.*)

DONIESIENIA.

Na dniu 3. b. m. przeieżdzaiącemu, pomiędzy Słomnikami i Jwanowicami z bryczki, wypadła Szpada, której rękość obwinona w cukrowy papier była, koniec zaś oney w bibułę; gdyby kto tęż znalazł niech się zgłosi na Mikołayską ulicę pod Nrm. 647 a nadgrodę za znalezienie odbierze.

Podaie się do publiczney wiadomości, iż ponieważ W. Maryanna z Siemońskich Kupniewska summy 13745 gr. 6 niemniey z prowizyą przypadaiącą na dniu 24 Czerwca r. b. przez ś. p. JW. Nepomocyna Kupniewskiego oddać niezawodnie przyrzeczoną, a to na zaspokoienie W. Jana Mrozińskiego, mieszkaiącego we wsi Piskoyniecz Powiecie, Opatowskim, dotąd nie zapłaciła, zaczym zaięte przez niżey podpisanego zboże w snopie wsi Zbezowku na dniu 8 Października r. b. iako to pszenica, żyto, ięczmień, owies, groch, proso, potraw, siano przez publiczną licytacyą na d. 15 Października r. b. na gruncie wsi Zbezwoku o godzinie 10tey ranney za gotową monetę srebrną więcey daiącemu sprzedane będą. D. 8 Października 1811.

T. Sękowski, Bur. Sądowy P. S. D. K.

Niżey podpisany J. K. X. Mci Notaryusz Dep. Krak. uwiadomia, że na mocy rezolucyi Trybunału Cywilnego I. Instancyi Dep. Krak. pod dniem 14 Sierpnia 1811 do Nru 4268 wypadłey, Ruchomości po niegdy Janie Brodzińskim, bywszym Protokuliście Magistratualnym, pozostałe, iako to: suknie, bielizna, zegarki kieszonkowe i t. d. sprzedawane będą przez publiczną licytacyą dnia 21 Października r. b. o godzinie 9 z rana, w domu przy ulicy Szpitalney pod Nrem 592. W Krakowie.

W. Olearski.

Niżey podpisany massy kredalney niegdy Jerzego Ożarowskiego kurator w moc zalecenia Wysokiego Trybunału Cywilnego I. Instancyi Departamentu Krakowskiego d. 14 Sierpnia r. b. do Nru 4198 nastąpionego ponawia wezwanie wierzycieli teyże massy, aby w celu przedstawienia swych monitow przeciwko rachunkom, oraz wyboru deputacyi przed delegowaną kommissyą w d. 24 Października, w mieyscu posiedzeń Sądowych o godzinie 4 po południu osobiście, albo przez umocowanych stawili się z tem ostrzeżeniem, że w przypadku niestawienia się Trybunał na wniosek kuratora z urzędu postępować będzie.

Hiacynth Bienkiewicz.

Anna z Kluszewskich, Hrabina Szaniawska powierzywszy W. Jozefowi Wołczyńskiemu, byłemu Adwokatowi przy Trybunale Cywilnym Iszey Instancyi Depar. Krak. blankiet z własnym ręki swoiey podpisem, bez wyrażenia daty dnia i roku na papierze stęplowym dwochzłotowym, w celu zapisania go na ręczną plenipotencyą dla tegoż W. Wołczyńskiego szczególnie tylko do obrony spraw sądownie popieranych służyć maiącą; gdy takowy blankiet ani iey nazad zwroconym nie został, ani na co użytym został z pewnością wiedzieć nie może, zapobiegaiąc wszelkiemu maiątku swoiego uszczerbkowi, z nadużycia blankietu takowego wyniknąć mogącemu, ostrzega Publiczność, że w czyichkolwiek bądź ręku blankiet takowy, lub z niego utworzony iakieykolwiek natury dokument znaydowałby się, żadney właścicielowi przynosić nie może korzyści.

Dnia 15 Października r. b. o godzinie dziesiątey przed południem w Dębnikach za Wisłą na przeciw Zwierzeńca na placu Magazynem zwanym, pięćdziesiąt tafli drze-

wa bukowego i osiemnaście iodłowego, na zaspokoienie długu 250 złotych, tudzież kosztow prawnych, W. Janowi Bochyńskiemu od pracowitego Sebastyana Florczyka należnych, z mocy wyroku Prześwietnego Sądu Pokoiu, wydziału spornego, Powiatu i miasta Krakowa dnia 12 Marca r. b. zapadłego, zaięte, sprzedane zostaną.

Dan w Dębnikach dnia 4go Października 1811 roku

Jan Kanty Kowalski B. T. C. P. I. D. K.

Prefekt Departamentu Krakowskiego niniejszym do publiczney podaie wiadomości, iż na dniu 15 Miesiąca Października r. b. o godzinie 9 ranney w Biorze W. Podprefekta Ptu Szkalbimirskiego odprawiać się będzie licytacya na dziewiętnastomiesięczne zadzierżawienie od dnia 1go Listopada r. b. do ostatniego Maja r. 1813 Realności Miasta Szkalbimierza:

	1. Targowe i Mostowe Cena Fiskalna rocznie zł. pol.				1224	gr.	14.
Miasta Koszyce	2. Targowe Cena Fiskalna rocznie zł. pol.				795	gr.	27.
	3. Grunt Poręba Cena Fiskalna	det.	—	—	43	—	8.
	4. Grunt Odłóg	det.	det.	—	6.	—	27.
	5. Grunt Kliny	det.	det.	det.	6	—	5.

Maiący więc chęć dzierżawienia pomienione Realności, na oznaczonym mieyscu, dniu i godzinie, opatrzeni 10 procentowem vadium znaydować się zechcą.

w Krakowie d. 27 Września 1811 roku.

Wodzicki Prefekt.

Kalinka Zas. S. Jgo.

Na dniu 10tym Października r. b. będzie na deputat zboża dla Wieliczkich górnikow illość 2000cy korcy żyta i 1000 korcy ięczmienia publicznie w Kancellaryi Administracyi Wieliczki częściami lub też w całości, od tego, który w naytańszey cenie i zupełną pewnością takową dostawić zechce, zalicytowana. —

Wszyscy zatem ktorzy chęć maią takową illość zboża na części lub też w całey kwocie za gotową zapłatą dostawić, zechcą się na w zwyż wspomnionym dniu o 9tey godzinie z rana w Wieliczce u C. K. nadwornego Konsyliarza Barona de Baum z przepisanym i do licytacyi potrzebnym 10cio procentowym vadium zgłosić.

w Wieliczce dnia 23go Września 1811 roku.

Antoni Seeling de Saulenfels.

Wincenty Fortschnig.

Trybunał Cywilny pierwszey Instancyi Departamentu Krakowskiego, maiąc sobie przez JW. Ministra Sprawiedliwości nadesłane ostatnie rozporządzenie woli ś. p. Kazimierza Mieczkowskiego, dziedzica dóbr Łęk w Dreznie dnia 19 Marca r. b. zmarłego, z zaleceniem uzupełnienia dalszych przepisow prawa co do tey pozostałości, po wysłuchanym wniosku W. Prokuratora Królewskiego, uwiadomia niniejszym wszystkich, którym o tym wiedzieć należy, iż zmarły w testamencie maiątku swego części

a) W. Zofii z Chwałkowskich Mieczkowskiey matce swey;

b) Franciszce Wysockiey swey wychowanicy;

c) Dzieciom braci swych Woyciecha, Macieia, i Jozefa, i dzieciom siostr swych trzech WW. Teresy Damskiey, Antonii Rakowskiey, i Maryanny Bielekieńskiey zapisał, opiekonem wychowanicy swey Franciszki Wysockiey, JW. Jozefa Szwykowskiego aktualnego Konsyliarza J. Imperatorskiey Mci ustanowił, zaś z gotowego maiątku zapisy szczególne: — Matce swey, Ur. Kazimierzowi Dąmbskiemu, Stanisławowi Jeziorkowskiemu, Janowi Boduin de Courtenoy, Jozefowi Wysockiemu, Zofii Borowskiey, niemniey Kucharzowi Pawłowi, Janowi i Maryannie służącym, uczynił, resztę zaś wychowanicy swey Franciszce Wysockiey legował, dla nieprzytomności zatym Legataryuszow Trybunał do spisania inwentarza pozostałego maiątku Notaryusza Powiatu Olkuskiego, Ur. Wiślickiego, niemniey do zastąpienia sukcessorow nieprzytomnych Pisarza Sądu Pokoiu Powiatu Olkuskiego Ur. Łodzińskiego deleguie. Co się do wiadomości i do zgłoszenia w terminie prawem przepisanym osobom interessowanym podaie. Dan na posiedzeniu Trybunału d. 22 Lipca 1811 roku.

Nizorowicz Prezes.

Matuszewicz.